

# ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΟΣ;

## Τουρισμός: ακμή και παρακμή

Ο τουρισμός είναι μια από τις μεγαλύτερες παγκόσμιες βιομηχανίες: 640 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο κάνουν κάθε χρόνο ταξίδι αναψυχής. Το 30% του παγκόσμιου τουρισμού καταλήγει στη Μεσόγειο: το 1990 η Μεσογειακές χώρες φιλοξένησαν 35 εκατομμύρια τουρίστες. Το 2025 προβλέπεται ο αριθμός αυτός να ανέλθει στα 353 εκατομμύρια ετησίως! Οι επιπτώσεις αυτής της δραστηριότητας είναι τεράστιες, η κατανάλωση φυσικών πόρων απειλητική. Ήδη το 85% των ακτών της Ευρώπης (που φιλοξενούν τα δύο τρίτα της Ευρωπαϊκής τουριστικής βιομηχανίας) βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο περιβαλλοντικής και οικονομικής κατάρρευσης από την υπερ-ανάπτυξη (UNEP 2002). Η μη αναστρέψιμη υποβάθμιση των πολιτιστικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών ενός τουριστικού προορισμού από την άναρχη και άνευ ορίων τουριστική ανάπτυξη, οδηγεί στην απώλεια των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων του προορισμού (φύση-πολιτισμός) και σταδιακά στην παρακμή της οικονομικής δραστηριότητας των τουριστικών περιοχών.

## Αειφόρος ή υπεύθυνος τουρισμός

Ως αειφόρος χαρακτηρίζεται ο τουρισμός που ενισχύει την απασχόληση και τη δημιουργία εισοδήματος στις τοπικές κοινωνίες, μειώνοντας ταυτόχρονα τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, στον πολιτισμό, στην αισθητική, στις τοπικές κοινωνικές δομές. Είναι όμως εφικτή αυτή η μορφή τουρισμού; Ναι, λέει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού, ο αειφόρος ή αλλιώς υπεύθυνος τουρισμός μπορεί να υπάρξει, και ήδη υπάρχουν περιοχές που προχωρούν με επιτυχία σε αυτή την κατεύθυνση. Αρκεί να συνεργαστούν όλοι οι κοινωνικοί εταίροι, ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας, να δραστηριοποιηθούν οι Τοπικές Αρχές και να αναλάβουν τον πρωταγωνιστικό ρόλο που έχουν στον καθορισμό του αναπτυξιακού μοντέλου της περιοχής τους. Η τουριστική ανάπτυξη της κάθε περιοχής είναι

μοναδική και οφείλει η τοπική κοινωνία να έχει τον πρώτο λόγο, έχοντας όμως συνειδητοποιήσει πόσο απαραίτητη είναι η διατήρηση του περιβάλλοντος, της αισθητικής του χώρου, του πολιτισμού και της ιστορίας. Είναι άμεση ανάγκη να υιοθετηθούν επαρκή συστήματα διαχείρισης και διατήρησης των φυσικών πόρων, να γίνουν οι σωστές υποδομές που να μπορούν να αντέξουν την πίεση από τον μεγάλο αριθμό επισκεπτών (πχ διαχείριση λημμάτων και απορριμμάτων, εξοικονόμηση νερού και ενέργειας κ.α.) και να προστατευτεί η ιστορική/πολιτιστική κληρονομιά και οι κοινωνικές δομές κάθε τόπου.

Αλλά και οι τουρίστες/επισκέπτες πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τις επιπτώσεις της συμπεριφοράς τους στους τουριστικούς προορισμούς, πρέπει να μπορούν να προσαρμόσουν τις καταναλωτικές τους συνήθειες στην ανάγκη προστασίας των φυσικών πόρων της περιοχής που επισκέπτονται.

## Απλά παραδείγματα

► Η κατανάλωση νερού ανα κάτοικο στην Ελλάδα κυμαίνεται γύρω στα 150 λίτρα τη μέρα ανα άτομο. Η κατανάλωση νερού ανα τουρίστα στην Ελλάδα φτάνει τα 400 λίτρα τη μέρα! Τα μέτρα που λαμβάνονται είναι ελάχιστα. Ούτε οι τουρίστες ενημερώνονται, ούτε οι επιχειρήσεις υιοθετούν τεχνολογίες εξοικονόμησης νερού.

► Έχουν καταγραφεί τουριστικές μονάδες που μείωσαν κατά 40% την κατανάλωση νερού με την εισαγωγή πολύ χαμηλού κόστους τεχνολογιών, όπως πχ ειδικές τάπες στις βρύσες και μέχρι 30% την κατανάλωση ενέργειας με την εισαγωγή φωτοβολταϊκών, οι αποσβέσεις των οποίων είναι σχεδόν άμεσες.

► Με την εισαγωγή απλών μεθόδων κομποστοποίησης τα σκουπίδια που πάνε στις χωματερές μπορούν να μειωθούν μέχρι και 40% και να παράξουμε το δικό μας πολύτιμο φυτόχωμα.

► Πολλές είναι οι περιοχές της Ελλάδας που σφύζουν από ζωή το καλοκαίρι και γίνονται πόλεις-φαντάσματα το χειμώνα, αφού ακόμα και οι ντόπιοι φεύγουν για να ξεχειμωνιάσουν αλλού. Στο φαινόμενο αυτό οδηγεί η μονοκαλλιέργεια του τουρισμού χωρίς ταυτόχρονες υποδομές για τη στήριξη της τοπικής κοινωνίας. Η Τήλος είναι ένα καλό παράδειγμα στήριξης του ντόπιου πληθυσμού και αναστροφής της υποβάθμισης, μέσα από ένα μοντέλο υπεύθυνου τουρισμού, χάρις σε μια δραστήρια Τοπική Αρχή.

Αυτές οι προσπάθειες αν γίνουν συντονισμένα και συγκροτημένα οδηγούν στον αειφόρο τουρισμό.

## Αειφόρος Vs «Οικο-τουρισμός»

Αειφόρος δεν είναι απαραίτητα ο γνωστός «οικο-τουρισμός». Αν μεγάλος αριθμός «οικο-τουριστών» με υπερκαταναλωτικές συνήθειες «εισβάλλει» σε φυσικές περιοχές ή μικρά χωριά και πόλεις που

δεν διαθέτουν υποδομές, τότε σίγουρα ο τουρισμός αυτός θα υπερβεί την φέρουσα ικανότητα της περιοχής και θα οδηγήσει στην κατάρρευση του συστήματος. Πολλά τα παραδείγματα στην Ελλάδα.

## Αειφόρος τουρισμός: μονόδρομος!

Χρησιμοποιώ τα λόγια του γερμανού «μαχητή του ήλιου» βουλευτή Χέρμαν Σεέρ: «Η οικονομία σήμερα στηρίζεται με ανεξέλεγκτο τρόπο στα εξαντλούμενα φυσικά αποθέματα. Ο σημερινός κόσμος απειλείται από τις όλο και περισσότερες συγκρούσεις για τα υπολειπόμενα αποθέματα. Η προσδοκία ότι μπορούμε να συνεχίσουμε να πορευόμαστε όπως σήμερα είναι αυταπάτη». Με τον πλανήτη μας να υποβαθμίζεται με ραγδαίους ρυθμούς και την παγκόσμια οικονομία να κλονίζεται επικίνδυνα, η υιοθέτηση του αειφόρου μοντέλου στον τουρισμό είναι μονόδρομος.



Φ.Π. Γ. ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ